

**Міндетті жарналар мен шартты
міндеттемелер мөлшерлемелерін,
қосымша жарналардың
абсолюттік мөлшерлерін есептеу
ЕРЕЖЕСІ**

"Сақтандыру төлемдеріне кепілдік
беру қоры" АҚ Директорлар
кеңесінің шешімімен

Б е к і т і л г е н

(2021 жылғы 03 наурыздағы № 4
отырыс хаттамасы)

2021 жылғы 03 наурыздан бастап
қолданысқа енгізілді

Алматы қ.

2021

ТҮЗЕТУЛЕР ПАРАҒЫ

1. № 1 өзгерістер мен толықтырулар:

- "Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры" АҚ Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілген (2021 жылғы 09 желтоқсандағы № 40 отырыс хаттамасы);
- 2021 жылдың 09 желтоқсанынан бастап қолданысқа енгізілді.

2. № 2 өзгерістер:

- "Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры" АҚ Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілген (2022 жылғы 04 наурыздағы № 13 отырыс хаттамасы);
- 2022 жылдың 04 наурызынан бастап қолданысқа енгізілді

МАЗМҰНЫ

	Кіріспе	4
1 тарау.	Жалпы ережелер	4
1 бап.	Пайдаланылған белгілер	4
2 бап.	Жалпы ережелер	6
3 бап.	Есептік кезеңде	8
2 тарау.	Міндетті жарналардың мөлшерлемелері	8
4 бап.	Жалпы ережелер	8
5 бап.	КҚИ АҚЖМС, ТЖ АҚЖМС, ТМС бойынша міндетті жарнаның базалық мөлшерлемесін есептеу	9
6 бап.	ҚЖОМС,ЗА бойынша міндетті жарнаның базалық мөлшерлемесін есептеу,	10
7 бап.	Міндетті жарнаның базалық мөлшерлемесін есептеу мақсаты үшін күтілетін шығын мөлшерін есептеу	11
8 бап.	Түзету коэффициенттері	12
3 тарау.	Шартты міндеттемелер ставкалары	13
9 бап.	Жалпы ережелер	13
10 бап.	КҚИ АҚЖМС, ТЖ АҚЖМС, ТМС бойынша шартты міндеттемелер мөлшерлемесін есептеу	14
11 бап.	ҚЖОМС, ЗА бойынша шартты міндеттемелер ставкасын есептеу	14
12 бап.	Шартты міндеттемелер мөлшерлемесін есептеу мақсаты үшін күтілетін шығын мөлшерін есептеу	15
4 тарау.	Қосымша жарналардың абсолюттік мөлшері	16
13 бап.	Жалпы ережелер	16
14 бап.	Қосымша жарнаның абсолюттік мөлшерін есептеу	16
5 тарау.	Басқа ережелер	17
15 бап.	СТКЖ жаңа қатысушылары үшін міндетті жарналар мен шартты міндеттемелердің мөлшерлемелері	17
16 бап.	Қорытынды ережелер	18
	Қосымшалар	
Қосымша 1.	СТКЖ қатысушыларының қаржылық жағдайын сипаттайтын көрсеткіштер жиынтығы	19
Қосымша 2.	КҚИ АҚЖМС, ТЖ АҚЖМС, ТМС бойынша қызметті жүзеге асыратын СТКЖ қатысушыларының қаржылық жағдайын сипаттайтын көрсеткіштердің келтірілген мәндерінің шкаласы	26
Қосымша 3.	ҚЖОМС ,ЗА бойынша қызметті жүзеге асыратын СТКЖ қатысушыларының қаржылық жағдайын сипаттайтын көрсеткіштердің келтірілген мәндерінің шкаласы	29
Қосымша 4.	СТКЖ қатысушыларының қаржылық жағдайын сипаттайтын көрсеткіштердің келтірілген мәндерін анықтауға арналған матрицалар	31

Осы Ереже Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес әзірленді және "Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры" акционерлік қоғамының (бұдан әрі – Қор) міндетті жарналар мен шартты міндеттемелердің мөлшерлемелерін, Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру жүйесіне қатысушылар үшін қосымша жарналардың абсолюттік мөлшерлерін айқындаудың шарттары мен тәртібін айқындайды (*кіріспе Қордың Директорлар кеңесінің 2021 жылғы 09 желтоқсандағы шешімімен өзгертілген*).

1 тарау. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1 бап. Пайдаланылған белгілер

1. Осы Ережелерде "Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры туралы" Қазақстан Республикасының Заңында айқындалған ұғымдар мен терминдер пайдаланылады.
2. Осы Ережелерде мынадай шартты (қысқартылған) белгілер пайдаланылады:
  - 1) **"ЖСК"** - "жалпы сақтандыру" саласында қызметті жүзеге асыратын СТКЖ қатысушысы немесе егер бұл мәнмәтіннен туындайтын болса, "жалпы сақтандыру" саласында қызметті жүзеге асыратын СТКЖ қатысушылары;
  - 2) **"ӨСК"** - "өмірді сақтандыру" саласында қызметті жүзеге асыратын СТКЖ қатысушысы немесе егер бұл мәнмәтіннен туындайтын болса, "өмірді сақтандыру" саласында қызметті жүзеге асыратын СТКЖ қатысушылары;
  - 3) **"Мөлшерлемелерді есептеу әдістемесі"** – Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2012 жылғы 24 желтоқсандағы № 387 қаулысымен бекітілген міндетті, қосымша жарналар мен шартты міндеттемелердің мөлшерлемесін есептеу әдістемесі, міндетті, қосымша және төтенше жарналарды төлеу тәртібі мен мерзімдері, Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қорына қатысушы сақтандыру ұйымдарының шартты міндеттемелерді қалыптастыру және есепке алу тәртібі (*осы тармақша Қордың Директорлар кеңесінің 2021 жылғы 09 желтоқсандағы шешімімен өзгертілген*);
  - 4) **"АЕК"** – Жәрдемақыларды және өзге де әлеуметтік төлемдерді есептеу, сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес айыппұл санкцияларын, салықтарды және басқа да төлемдерді қолдану үшін тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы Қазақстан Республикасының Заңында белгіленген айлық есептік көрсеткіш;
  - 5) (*осы тармақша -2021 жылғы 09 желтоқсандағы Қордың Директорлар кеңесінің шешімімен алынып тасталды*)
  - 6) **"КҚИ АҚЖМС"** - көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру;

- 7) **"ТЖ АҚЖМС"** - тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру *(осы тармақша Қордың Директорлар кеңесінің 2021 жылғы 09 желтоқсандағы шешімімен өзгертілген);*
- 8) **"ҚЖОМС"** - "қызметкер еңбек (қызметтік) міндеттерін атқарған кезде оны жазатайым оқиғалардан міндетті сақтандыру туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес жүзеге асырылатын аннуитеттік сақтандыру;
- 9) **"ТМС"** - туристі міндетті сақтандыру;
- 10) **"ЗА"** - "Қазақстан Республикасында зейнетақымен қамсыздандыру туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес жүзеге асырылатын аннуитеттік сақтандыру;
- 11) *(осы тармақша -2021 жылғы 09 желтоқсандағы Қордың Директорлар кеңесінің шешімімен алынып тасталды)*
- 12) **"Күтілетін кредиттік залалдарды тану ережелері"** – Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілген Қордың" күтілетін кредиттік залалдарды тану қағидалары " ішкі құжаты (2020 жылғы 29 мамырдағы № 9 отырыс хаттамасы);
- 13) **"есеп айырысу кезеңі"** - Қордың міндетті жарналар мөлшерлемелері мен шартты міндеттемелерді, қосымша жарналардың абсолюттік мөлшерлерін есептеу мақсаттары үшін деректері және/немесе оның басындағы және соңындағы жағдай бойынша пайдаланылатын кезең;
- 14) **" Директорлар кеңесі "** – Қордың Директорлар кеңесі;
- 15) **"жалпы сақтандыру сыйлықақылары"** – қайта сақтандырушылардың үлестерін ескере отырып, сақтандыру сыйлықақылары;
- 16) **"таза сақтандыру сыйлықақылары"** – қайта сақтандырушылардың үлестерін есепке алмағандағы сақтандыру сыйлықақылары;
- 17) **"үкілетті орган"** - Қор қызметін мемлекеттік реттеуді, оған бақылау мен қадағалауды жүзеге асыратын мемлекеттік орган;
- 18) **"СТКЖ қатысушысы"** - Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру жүйесінің қатысушысы болып табылатын (болып табылатын) сақтандыру ұйымы немесе шетелдік сақтандыру ұйымының филиалы *(осы тармақша Қордың Директорлар кеңесінің 2021 жылғы 09 желтоқсандағы шешімімен өзгертілген);*
- 19) **"шетелдік сақтандыру ұйымының филиалы "** – Қазақстан Республикасының бейрезиденті – сақтандыру ұйымының филиалы.

3. Осы Ережелердің мақсаттары үшін, сондай-ақ міндетті жарналар мен шартты міндеттемелер мөлшерлемелері, осы Ережелерге сәйкес айқындалған (есептелген, белгіленген, бекітілген) қосымша жарналардың абсолюттік мөлшері:
- 1) кепілдік берілетін сақтандыру сыныптары деп Қор туралы Заңға сәйкес кепілдік берілетін сақтандыру сыныптары да, түрлері де түсініледі, өйткені "Сақтандыру қызметі туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 6-бабына сәйкес міндетті сақтандырудың әрбір түрі сақтандырудың жеке сыныбы болып табылады (*осы тармақша Қордың Директорлар кеңесінің 2021 жылғы 09 желтоқсандағы шешімімен өзгертілген*);
  - 2) міндетті жарналар, шартты міндеттемелер, қосымша жарналар деп СТКЖ қатысушыларының міндетті жарналары, шартты міндеттемелері, қосымша жарналары түсініледі;
  - 3) резерв ретінде қабылданатын активтер деп шетелдік сақтандыру ұйымы филиалының "Сақтандыру қызметі туралы" Қазақстан Республикасының Заңына және "Қазақстан Республикасының бейрезиденті-сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымы филиалының, исламдық сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымы филиалының пруденциалдық нормативтерін есептеу әдістемесі" Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актісіне сәйкес резерв ретінде қабылданатын активтері түсініледі-Қазақстан Республикасының резиденті еместің және сақталуға міндетті өзге де нормалар мен лимиттердің тізбесі", Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Басқармасының 2021 жылғы 17 ақпандағы № 32 қаулысымен бекітілген (*осы тармақша Қордың Директорлар кеңесінің 2021 жылғы 09 желтоқсандағы шешімімен өзгертілген*).
  - 4) (*осы тармақша 2021 жылғы 09 желтоқсандағы Қордың Директорлар кеңесінің шешімімен алынып тасталды*).

2 бап. Жалпы ережелер

1. Қор "Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры туралы" Қазақстан Республикасы Заңының талаптарын орындау үшін міндетті жарналардың, шартты міндеттемелердің, қосымша жарналардың мөлшерлемелерін айқындауға міндетті.

Бұл ретте Қор қосымша жарналардың мөлшерлемелерін белгілемейді. Олардың орнына Қор осы ережелердің 13-бабының 1-тармағында сипатталған жағдай туындаған кезде КҚИ АҚЖМС бойынша қызметті жүзеге асыратын СТКЖ қатысушылары төлеуге жататын қосымша жарналардың абсолюттік мөлшерін есептейді, ал директорлар кеңесі бекітеді (*осы абзац Қордың Директорлар кеңесінің 2021 жылғы 09 желтоқсандағы шешімімен өзгертілген*).
2. Мөлшерлемелерді есептеу әдістемесіне сәйкес Директорлар кеңесі міндетті жарналардың, шартты міндеттемелердің, қосымша жарналардың мөлшерлемелерін есептеу формулаларын бекітуге

және мөлшерлемелерді есептеу әдістемесінде талап етілетін кезеңділікпен осы формулаларды қайта қарауға міндетті.

Міндетті жарналар мен шартты міндеттемелер мөлшерлемелерін, қосымша жарналардың абсолюттік мөлшерлерін есептеу формулалары осы Ережелердің құрамдас бөлігі болып табылады және осы Ережелерді бекіту және осы Ережелерге түзетулер шеңберінде директорлар кеңесінің шешімдерімен бекітіледі.

3. Қор туралы Заңға және мөлшерлемелерді есептеу әдістемесіне сәйкес:
  - 1) міндетті жарналар мен шартты міндеттемелердің мөлшерлемелері, қосымша жарналардың абсолюттік мөлшерлері Директорлар кеңесінің шешімдерімен бекітіледі және уәкілетті органмен келісуге жатады;
  - 2) Қор жыл сайын міндетті жарналар мен шартты міндеттемелердің мөлшерлемелерін, ағымдағы күнтізбелік жылға арналған қосымша жарналардың абсолюттік мөлшерлерін айқындауға және мөлшерлемелерді есептеу әдістемесінің талаптарын негізге ала отырып белгіленген мерзімде оларды бекіту мақсатында Директорлар кеңесінің қарауына осы мөлшерлемелер мен өлшемдер туралы мәселені енгізуге міндетті.
4. Қор міндетті жарналар мен шартты міндеттемелердің мөлшерлемелерін, қосымша жарналардың абсолюттік мөлшерлерін есептеу формулаларын әзірлейді, міндетті жарналар мен шартты міндеттемелердің мөлшерлемелерін, "Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры туралы" Қазақстан Республикасы Заңының талаптарын орындау үшін СТКЖ қатысушылары Қорға ұсынған ақпараттың, мөлшерлемелерді есептеу әдістемесінің және кепілдік беру қорына қатысудың үлгілік шартының негізінде қосымша жарналардың абсолюттік мөлшерлерін есептейді сақтандыру төлемдері, Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2003 жылғы 24 қыркүйектегі № 345 қаулысымен бекітілген

3 бап.

Есептік кезеңде

Егер жекелеген жағдайларда міндетті жарналар мөлшерлемелерін және/немесе шартты міндеттемелерді, қосымша жарналардың абсолюттік мөлшерлерін кезектен тыс есептеу мақсаттары үшін Директорлар кеңесінің шешімдерімен өзгеше белгіленбесе, соңғы аяқталған күнтізбелік жыл есеп айырысу кезеңі болып табылады.

2 тарау. МІНДЕТТІ ЖАРНАЛАРДЫҢ МӨЛШЕРЛЕМЕЛЕРІ

4 бап.

Жалпы ережелер

1. Қор міндетті жарналардың екі түрдегі мөлшерлемелерін – базалық мөлшерлемелерді және жеке мөлшерлемелерді есептейді, ал директорлар кеңесі бекітеді.
2. Қор міндетті жарналардың базалық мөлшерлемелерін осы Ереженің 5 және 6-баптарында келтірілген формулалар бойынша кепілдік берілетін әрбір сақтандыру сыныбы бойынша бөлек есептейді.

Егер осы Ережелердің 5 немесе 6-баптарына сәйкес қандай да бір кепілдік берілетін сақтандыру сыныбы бойынша орындалған есеп нәтижесі осы сақтандыру сыныбына қатысты мөлшерлемелерді есептеу әдістемесінде белгіленген міндетті жарналар мөлшерлемелері диапазонының төменгі шекарасына қатысты төмен болып табылған жағдайда (оның ішінде теріс те), онда осы сынып бойынша міндетті жарнаның базалық мөлшерлемесінің мөлшері сақтандыру Директорлар кеңесінің шешімімен көрсетілген шекара деңгейінде бекітіледі.

Егер осы Ережелердің 5 немесе 6-баптарына сәйкес қандай да бір кепілдік берілетін сақтандыру сыныбы бойынша орындалған есеп нәтижесі осы сақтандыру сыныбына қатысты мөлшерлемелерді есептеу әдістемесінде белгіленген міндетті жарналар мөлшерлемелері диапазонының жоғары шекарасына қатысты үлкен болып табылған жағдайда, онда осы сақтандыру сыныбы бойынша міндетті жарнаның базалық мөлшерлемесінің мөлшері Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілетін көрсетілген шекараны

3. Қандай да бір кепілдік берілетін сақтандыру сыныбы бойынша Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілген міндетті жарнаның базалық мөлшерлемесінің мөлшері осы сақтандыру сыныбы бойынша СТКЖ-нің барлық қатысушылары үшін бірыңғай болып табылады.
4. Міндетті жарналардың жеке мөлшерлемелерін Қор кепілдік берілетін әрбір жеке сақтандыру сыныбы бойынша (осы Қағидалардың 15-бабында белгіленген жағдайларды қоспағанда) СТКЖ-нің әрбір жеке қатысушысы үшін есептейді.

Қандай да бір кепілдік берілетін сақтандыру сыныбы бойынша СТКЖ-нің қандай да бір қатысушысы үшін міндетті жарнаның жеке

мөлшерлемесінің мөлшерін қор осы сақтандыру сыныбы бойынша міндетті жарнаның базалық мөлшерлемесінің мөлшерін және осы Ережелердің 8-бабына сәйкес (осы сақтандыру сыныбы бойынша СТКЖ-нің осы қатысушысы үшін Қор айқындаған түзету коэффициентінің қорытынды мәнін ескере отырып) Қор *(осы абзац Қордың Директорлар кеңесінің 2021 жылғы 09 желтоқсандағы шешімімен өзгертілген)*.

5. Қандай да бір кепілдік берілетін сақтандыру сыныбы бойынша СТКЖ-нің кез келген қатысушысы үшін міндетті жарнаның жеке мөлшерлемесінің ең жоғары мөлшері осы сақтандыру сыныбына қатысты мөлшерлемелерді есептеу әдістемесінде белгіленген міндетті жарна мөлшерлемелері диапазонының жоғарғы шегінен аспауға тиіс.

5 бап. КҚИ АҚЖМС, ТЖ АҚЖМС, ТМС бойынша міндетті жарнаның базалық мөлшерлемесін есептеу

(Осы баптың тақырыбы Қордың Директорлар кеңесінің 2021 жылғы 09 желтоқсандағы шешімімен өзгертілді)

1. КҚИ АҚЖМС немесе ТЖ АҚЖМС бойынша немесе ТМС бойынша міндетті жарнаның базалық мөлшерлемесі мынадай формула бойынша есептеледі*(осы абзац Қордың Директорлар кеңесінің 2021 жылғы 09 желтоқсандағы шешімімен өзгертілген)*:

$$BR = \frac{(RA - EL) \times (-1) / DP}{AP}, \text{ ондағы:}$$

- BR – сақтандырудың осы сыныбы бойынша міндетті жарнаның базалық мөлшерлемесі, пайызбен;
- RA – есепті кезеңнің соңына "жалпы сақтандыру" саласы бойынша немесе "өмірді сақтандыру" саласы бойынша сақтандырудың осы сыныбына сәйкес келетін бөлігінде сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру резервінің қаражаты есебінен қалыптастырылған қордың инвестициялық портфелінің мөлшері, мың қазақстандық теңгемен;
- EL – осы Ереженің 7-бабына сәйкес есептелген осы сақтандыру сыныбы бойынша күтілетін шығынның мөлшері, мың қазақстандық теңгемен;
- DP – күтілетін шығынды бөлу кезеңі, жылдармен (осы баптың 2-тармағында белгіленген ерекшеліктерді ескере отырып);
- AP – есеп айырысу кезеңі үшін осы сақтандыру сыныбы бойынша СТКЖ барлық қатысушылары есептеген жалпы сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлемі, қазақстандық мың теңгемен.

2. КҚИ АҚЖМС, ТЖ АҚЖМС, ТМС бойынша міндетті жарнаның базалық мөлшерлемесін есептеу мақсаты үшін Қор DP шамасын 1,0-ге тең,

яғни бір жылға қабылдайды. *(бұл тармақ Қордың Директорлар кеңесінің 2021 жылғы 09 желтоқсандағы шешімімен өзгертілген).*

6 бап. ҚЖОМС, ЗА бойынша міндетті жарнаның базалық мөлшерлемесін есептеу

1. ҚЖОМС бойынша немесе ЗА бойынша міндетті жарнаның базалық мөлшерлемесі мынадай формула бойынша есептеледі:

$$BR = \frac{(RA - EL) \times (-1) / DP}{\Delta R}, \text{ ондағы:}$$

- BR – сақтандырудың осы сыныбы бойынша міндетті жарнаның базалық мөлшерлемесі, пайызбен;
- RA – есепті кезеңнің соңына сақтандырудың осы сыныбына сәйкес келетін бөлігінде "өмірді сақтандыру" саласы бойынша сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру резервінің қаражаты есебінен қалыптастырылған қордың инвестициялық портфелінің мөлшері, мың қазақстандық теңгемен;
- EL – осы Ереженің 7-бабына сәйкес есептелген осы сақтандыру сыныбы бойынша күтілетін шығынның мөлшері, мың қазақстандық теңгемен;
- DP – күтілетін кредиттік залалды бөлу кезеңі, жылдармен (осы баптың 2-тармағында белгіленген ерекшеліктерді ескере отырып);
- ΔR – есеп айырысу кезеңінің соңындағы осы сақтандыру сыныбы бойынша СТКЖ барлық қатысушыларының сақтандыру резервтерінің жиынтық мөлшері мен олардың есеп айырысу кезеңінің алдындағы соңғы кезеңнің соңындағы жиынтық мөлшері арасындағы мың қазақстандық теңгедегі оң айырма.
2. ҚЖОМС, ЗА бойынша міндетті жарнаның базалық мөлшерлемесін есептеу мақсаты үшін Қор DP шамасын 1,0-ге, яғни бір жылға тең қабылдайды.

7 бап. Міндетті жарнаның базалық ставкасын есептеу мақсаты үшін күтілетін шығын мөлшерін есептеу

1. Қор күтілетін шығындардың мөлшерін осы баптың 2-тармағында келтірілген формула бойынша әрбір кепілдік берілетін сақтандыру сыныбы бойынша бөлек есептейді.
2. Қандай да бір кепілдік берілетін сақтандыру сыныбы бойынша күтілетін шығынның мөлшері мынадай формула бойынша есептеледі:

$$EL = PD_{\max} \times \overline{Res} \times MP_{\Delta} \times LC, \text{ ондағы:}$$

- $PD_{\max}$ – осы сақтандыру сыныбы бойынша қызметті жүзеге асыратын СТКЖ қатысушысының бір жыл ішінде және осы

сақтандыру сыныбы бойынша қызметті жүзеге асыратын барлық СТКЖ қатысушылары арасында ең төмен кредиттік рейтингі бар есепті кезеңнің соңындағы жағдай бойынша пайызбен (осы баптың 3-тармағында белгіленген ерекшеліктерді ескере отырып) дефолт ықтималдығының мәні;

$\overline{Res}$ – есеп айырысу кезеңінің соңындағы жағдай бойынша осы сақтандыру сыныбы бойынша СТКЖ барлық қатысушыларының сақтандыру резервтерінің орташа мөлшері, мың қазақстандық теңгемен;

AEK_{Δ} – есептік кезең үшін АЕК мөлшерінің өзгеруі (осы баптың 4-тармағында белгіленген ерекшеліктерді ескере отырып);

LC – Сақтандыру төлемдеріне кепілдік берудің тиісті резервінің есебінен сақтандырудың осы сыныбы бойынша күтілетін залалды өтеу коэффициенті, пайызбен (осы баптың 5-тармағында белгіленген ерекшеліктерді ескере отырып).

3. Қор P_{max} шамасын күтілетін кредиттік шығындарды тану Ережелеріне 3-қосымшаға сәйкес айқындайды.
4. Қор АЕК шамасын есептік кезеңнің соңындағы АЕК мөлшері мен есептік кезеңнің алдындағы соңғы кезеңнің соңындағы AEK_{Δ} мөлшері арасындағы арақатынас ретінде есептейді.
5. Қор LC шамасын кепілдік берілетін сақтандыру сыныбы бойынша күтілетін шығынның кемінде 75% - ы "жалпы сақтандыру" саласы бойынша сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру резервінің есебінен жабылуы тиіс деген жорамалға сүйене отырып, 75% - ға тең шаманы қабылдайды немесе осы резервтің қаражаты есебінен қалыптастырылған инвестициялық портфельдегі осы сақтандыру сыныбының үлесіне сәйкес келетін бөлігінде "өмірді сақтандыру" саласы бойынша жүргізіледі.

8 бап.

Түзету коэффициенттері

1. Қандай да бір кепілдік берілетін сақтандыру сыныбы бойынша қандай да бір СТКЖ қатысушысы үшін түзету коэффициентінің мәнін Қор осы СТКЖ қатысушысының қаржылық жағдайын сипаттайтын барлық көрсеткіштердің келтірілген мәндерінің туындысы ретінде есептейді.

Мөлшерлемелерді есептеу әдістемесіне сәйкес түзету коэффициентінің қорытынды мәні ретінде осы тармақтың бірінші абзацында көрсетілген туынды, егер ол бірліктен кем емес болса, пайдаланылады; олай болмаған жағдайда түзету коэффициентінің қорытынды мәні ретінде бірлік пайдаланылады.

2. Мөлшерлемелерді есептеу әдістемесі міндетті жарналардың жеке мөлшерлемелерін есептеу мақсаттары үшін Қор СТКЖ қатысушыларының қаржылық жай-күйін сипаттайтын, бірақ тек

төменде көрсетілгендермен шектелмейтін мынадай көрсеткіштерді пайдалануы тиіс деп белгілейді:

- 1) таза сақтандыру сыйлықақыларының (қайта сақтандырушының үлесін есепке алмағанда) меншікті капиталға (резерв ретінде қабылданатын активтердің мөлшеріне) қатынасы;
  - 2) сақтандыру сыйлықақыларының (қайта сақтандырушының үлесін ескере отырып) меншікті капиталға (резерв ретінде қабылданатын активтер мөлшеріне) қатынасы;
  - 3) СТКЖ қатысушысының жиынтық сақтандыру портфеліндегі және жалпы нарықтағы міндетті сақтандырудың кепілдік берілетін түрінің үлесі;
  - 4) сақтанушылардың сақтандыру шарттары бойынша берешегінің меншікті капиталға қатынасы (резерв ретінде қабылданатын активтердің мөлшері);
  - 5) төлем қабілеттілігі маржасының жеткіліктілігі нормативінің (Нмп) және жоғары өтімді активтердің жеткіліктілігі нормативінің (Нва) шамасы;
  - 6) шығындылық коэффициенттері;
  - 7) СТКЖ қатысушысының қаржылық тұрақтылығының рейтингтік бағалары;
  - 8) меншікті капиталдың (резерв ретінде қабылданатын активтер мөлшерінің) жиынтық активтерге қатынасы;
  - 9) істі жүргізуге арналған шығыстардың (комиссиялық сыйақылар және әкімшілік шығыстар) сақтандыру сыйлықақыларына қатынасы.
3. Осы Ережелерге 1-Қосымшада қор пайдаланатын СТКЖ қатысушыларының қаржылық жай-күйін сипаттайтын көрсеткіштер жиынтығы келтірілген. Бұл жиынтықтарды Қор осы баптың 2-тармағында сипатталған мөлшерлемелерді есептеу әдістемесінің талаптарын негізге ала отырып айқындады.
4. СТКЖ қатысушыларының қаржылық жағдайын сипаттайтын көрсеткіштердің келтірілген мәндерінің шәкілдері осы Ережелерге 2 және 3-Қосымшаларда белгіленген.
- СТКЖ қатысушыларының қаржылық жағдайын сипаттайтын көрсеткіштердің келтірілген мәндерін анықтауға арналған матрицалар осы Ережелерге 4-Қосымшада келтірілген.

(Бұл бап Қордың Директорлар кеңесінің 2021 жылғы 09 желтоқсандағы шешімімен өзгертілген).

3 тарау. ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР МӨЛШЕРМЕЛЕРІ

9 бап. Жалпы ережелер

1. Шартты міндеттемелердің мөлшерлемелерін Қор осы Ереженің 10 және 11-баптарында келтірілген формулалар бойынша әрбір кепілдік берілетін сақтандыру сыныбы бойынша бөлек есептейді.

Егер осы Ереженің 10 немесе 11-бабына сәйкес қандай да бір кепілдік берілетін сақтандыру сыныбы бойынша орындалған есеп нәтижесі осы сақтандыру сыныбына (оның ішінде теріс) қатысты мөлшерлемелерді есептеу әдістемесінде белгіленген шартты міндеттемелер мөлшерлемелері диапазонының төменгі шекарасына қатысты төмен болып табылған жағдайда, онда осы сынып бойынша шартты міндеттемелердің базалық мөлшерлемесінің мөлшері сақтандыру Директорлар кеңесінің шешімімен көрсетілген шекара деңгейінде бекітіледі.

Егер осы Ереженің 10 немесе 11-бабына сәйкес қандай да бір кепілдік берілетін сақтандыру сыныбы бойынша орындалған есеп нәтижесі осы сақтандыру сыныбына қатысты мөлшерлемелерді есептеу әдістемесінде белгіленген шартты міндеттемелер мөлшерлемелері диапазонының жоғары шекарасына қатысты үлкен болып табылған жағдайда, онда осы сақтандыру сыныбы бойынша шартты міндеттемелердің базалық мөлшерлемесінің мөлшері Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілетін көрсетілген шекараны

2. Қандай да бір кепілдік берілетін сақтандыру сыныбы бойынша Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілген шартты міндеттемелер ставкасының мөлшері осы сақтандыру сыныбы бойынша (осы Ережелердің 15-бабында белгіленген жағдайларды қоспағанда) СТКЖ-нің барлық қатысушылары үшін бірыңғай болып табылады.
3. Шартты міндеттемелердің жеке ставкалары есептелмейді және бекітілмейді (осы Ереженің 15-бабынан туындайтын жағдайларды қоспағанда).

10 бап. КҚИ АҚЖМС, ТЖ АҚЖМС, ТМС бойынша шартты міндеттемелер мөлшерлемесін есептеу

(Осы баптың тақырыбы Қордың Директорлар кеңесінің 2021 жылғы 09 желтоқсандағы шешімімен өзгертілген)

КҚИ АҚЖМС немесе ТЖ АҚЖМС бойынша немесе ТМС бойынша шартты міндеттемелер ставкасы мынадай формула бойынша есептеледі*(осы абзац Қордың Директорлар кеңесінің 2021 жылғы 09 желтоқсандағы шешімімен өзгертілген)*:

$$CLR = \frac{[(CL - EL) \times (-1)] - EC}{AP}, \text{ ондағы:}$$

- CLR – сақтандырудың осы сыныбы бойынша шартты міндеттемелердің мөлшерлемесі, пайызбен;
- CL – есеп айырысу кезеңінің соңына кепілдік берілетін сақтандыру сыныбы бойынша СТКЖ-нің барлық қатысушылары қалыптастырған шартты міндеттемелердің мөлшері, мың қазақстандық теңгемен;

- EL – размер ожидаемого убытка по данному классу страхования, рассчитанный в соответствии со статьей 12 настоящих Правил, в тысячах казахстанских тенге;
- EC – есеп айырысу кезеңі үшін сақтандырудың осы сыныбы бойынша СТКЖ барлық қатысушылары Төлеген төтенше жарналардың жиынтық мөлшері, мың қазақстандық теңгемен;
- AP – есеп айырысу кезеңі үшін осы сақтандыру сыныбы бойынша СТКЖ барлық қатысушылары есептеген жалпы сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлемі мың қазақстандық теңгемен.

11 бап. ҚЖОМС,ЗА бойынша шартты міндеттемелер мөлшерлемесін есептеу

ҚЖОМС немесе ЗА бойынша шартты міндеттемелер мөлшерлемесі мынадай формула бойынша есептеледі::

$$CLR = \frac{[(CL - EL) \times (-1)] - EC}{\Delta R}, \text{ ондағы:}$$

- CLR – ҚЖОМС немесе ЗА бойынша шартты міндеттемелер ставкасы мынадай формула бойынша есептеледі:
- CL – есеп айырысу кезеңінің соңына кепілдік берілетін сақтандыру сыныбы бойынша СТКЖ-нің барлық қатысушылары қалыптастырған шартты міндеттемелердің мөлшері, мың қазақстандық теңгемен;
- EL – осы Ереженің 12-бабына сәйкес есептелген осы сақтандыру сыныбы бойынша күтілетін шығынның мөлшері, мың қазақстандық теңгемен;
- EC – есеп айырысу кезеңі үшін сақтандырудың осы сыныбы бойынша СТКЖ барлық қатысушылары төлеген төтенше жарналардың жиынтық мөлшері, мың қазақстандық теңгемен;
- ΔR – есеп айырысу кезеңінің соңындағы осы сақтандыру сыныбы бойынша СТКЖ барлық қатысушыларының сақтандыру резервтерінің жиынтық мөлшері мен олардың есеп айырысу кезеңінің алдындағы соңғы кезеңнің соңындағы жиынтық мөлшері арасындағы мың қазақстандық теңгедегі оң айырма.

12 бап. Шартты міндеттемелер ставкасын есептеу мақсаты үшін күтілетін шығын мөлшерін есептеу

1. Қор күтілетін шығындардың мөлшерін осы баптың 2-тармағында келтірілген формула бойынша әрбір кепілдік берілетін сақтандыру сыныбы бойынша бөлек есептейді.
2. Қандай да бір кепілдік берілетін сақтандыру сыныбы бойынша күтілетін шығынның мөлшері мынадай формула бойынша есептеледі:

$$EL = Res \times CLL, \text{ ондағы:}$$

- Res – есеп айырысу кезеңінің соңындағы жағдай бойынша сақтандырудың осы сыныбы бойынша СТКЖ барлық қатысушыларының сақтандыру резервтерінің жиынтық мөлшері, мың қазақстандық теңгемен;
- CLL – осы сақтандыру сыныбы бойынша СТКЖ барлық қатысушыларының сақтандыру резервтерінің жиынтық мөлшеріне шартты міндеттемелер лимиті, пайызбен.
3. Қор СТКЖ қатысушыларының төтенше жарналарды төлеуін талап ететін нарықта төтенше жағдай туындаған кезде осы жарналардың жиынтық мөлшері есеп айырысу кезеңінің соңындағы жағдай бойынша осы сақтандыру сыныбы бойынша барлық СТКЖ қатысушыларының сақтандыру резервтерінің жиынтық мөлшерінің 50% - ынан аспауға тиіс деген жол берілуді негізге ала отырып, CLL шамасын 50% - ға тең қабылдайды.

4 тарау. ҚОСЫМША ЖАРНАЛАРДЫҢ АБСОЛЮТТІК МӨЛШЕРІ

13 бап. Жалпы ережелер

1. Қор қосымша жарналардың абсолюттік мөлшерін, егер осы баптың 2-тармағына сәйкес айқындалған, жәбірленушінің өміріне, денсаулығына келтірілген зиянды және/немесе соңғы аяқталған күнтізбелік үш жылдағы жерлеуге жұмсалған шығыстарды өтеу бойынша қор төлемдерінің орташа жылдық жиынтық мөлшері өзгертуге түзетілген жағдайда, осы ережелердің 14-бабында келтірілген формула бойынша есептейді соңғы аяқталған күнтізбелік жылдағы АЕК мөлшері Қордың соңғы аяқталған күнтізбелік жылдағы зиянды өтеу резервінің қаражатын инвестициялаудан алған кіріс мөлшерінен асады.
2. Осы баптың мақсаты үшін соңғы аяқталған күнтізбелік жыл үшін АЕК мөлшерінің өзгеруін Қор соңғы аяқталған күнтізбелік жылдың соңындағы АЕК мөлшері мен соңғы аяқталған жылдың алдындағы таяудағы күнтізбелік жылдың соңындағы АЕК мөлшерінің арасындағы арақатынас ретінде есептейді.
3. Директорлар кеңесі КҚИ АҚЖМС (осы баптың 4-тармағында белгіленген шектеуді ескере отырып) бойынша қызметті жүзеге асыратын СТКЖ әрбір жеке қатысушысы үшін қосымша жарнаның абсолюттік мөлшерін бекітеді *(осы тармақ Қордың Директорлар кеңесінің 2021 жылғы 09 желтоқсандағы шешімімен өзгертілген)*.
4. Қандай да бір кезең үшін СТКЖ-ның қандай да бір қатысушысы үшін қосымша жарнаның ең жоғары абсолюттік мөлшері КҚИ АҚЖМС бойынша осы СТКЖ қатысушысы үшін міндетті жарнаның жеке мөлшерлемесінің мөлшері КҚИ АҚЖМС бойынша міндетті жарнаның мөлшерлемелері диапазонының жоғарғы шегінің деңгейінде анықталған деген болжамға сүйене отырып есептелген сол кезеңдегі КҚИ АҚЖМС бойынша оның міндетті жарнасының мөлшерінен

аспауға тиіс. КҚИ АҚЖМС қолданылатын мөлшерлемелерді есептеу әдістемесімен белгіленген.

14 бап. Қосымша жарнаның абсолюттік мөлшерін есептеу

1. СТКЖ-нің қандай да бір қатысушысы үшін қосымша жарнаның абсолюттік мөлшері мынадай формула бойынша есептеледі:

$$APP = MS \times \frac{[IR - (AFP \times MP\Delta)] \times (-1)}{CR}, \text{ ондағы:}$$

- APP -СТКЖ осы қатысушысы үшін қосымша жарнаның абсолютті мөлшері, қазақстандық теңгемен;
- MS -есеп айырысу кезеңі үшін КҚИ АҚЖМС бойынша КҚГҚ барлық қатысушылары есептеген жалпы сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлеміндегі осы КҚГҚ қатысушысының үлесі, пайызбен (осы баптың 2-тармағында белгіленген ерекшеліктерді ескере отырып);
- IR -зиянды өтеу резервінің қаражатын инвестициялаудан қордың есепті кезеңде алған кірісінің қазақстандық теңгемен мөлшері;
- AFP -жәбірленушінің өміріне, денсаулығына келтірілген зиянды және/немесе соңғы аяқталған күнтізбелік үш жылдағы жерлеуге жұмсалған шығыстарды өтеу бойынша қор төлемдерінің жиынтық мөлшерінің қазақстандық теңгедегі орташа жылдық мәні;
- АЕК_Δ -есептік кезеңдегі АЕК мөлшерінің өзгеруі (осы баптың 3-тармағында белгіленген ерекшеліктерді ескере отырып);
- CR -есептік кезеңнің соңындағы жағдай бойынша зиянды өтеу резервінің қаражаты есебінен қалыптастырылған Қордың инвестициялық портфелінің қазақстандық теңгедегі мөлшері.

2. Есеп айырысу кезеңінде КҚИ АҚЖМС бойынша КҚИ АҚЖМС бойынша барлық қатысушылар есептеген жалпы сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлеміндегі СТКЖ қатысушысының үлесі есеп айырысу кезеңінде КҚИ АҚЖМС бойынша КҚИ АҚЖМС қатысушысы есептеген жалпы сақтандыру сыйлықақылары көлемінің есеп айырысу кезеңінде КҚИ АҚЖМС бойынша барлық қатысушылар есептеген жалпы сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлеміне қатынасы ретінде пайызбен есептеледі.
3. Қор АЕК мөлшерін есептік кезеңнің соңындағы АЕК мөлшері мен есептік кезеңнің алдындағы соңғы кезеңнің соңындағы АЕК мөлшері арасындағы арақатынас ретінде есептейді.

5 тарау. БАСҚА ЕРЕЖЕЛЕР

15 бап. СТКЖ-нің жаңа қатысушылары үшін міндетті жарналар мен шартты міндеттемелердің мөлшерлемелері

1. Осы баптың мақсаттары үшін СТКЖ-нің жаңа қатысушысы деп Есептік кезең ішінде қормен Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру жүйесіне

қатысу шартын алғаш рет жасасқан не қандай да бір кепілдік берілетін сақтандыру сыныбы бойынша қызметті жүзеге асыруға лицензия алған СТКЖ қатысушысы түсініледі.

2. СТКЖ-нің жаңа қатысушылары үшін міндетті жарналар мөлшерлемелері есептелмейді: СТКЖ-нің жаңа қатысушысы үшін кепілдік берілетін сақтандыру сыныбы бойынша міндетті жарна мөлшерлемесінің мөлшері Директорлар кеңесінің шешімімен осы сақтандыру сыныбына қатысты СТКЖ-нің жаңа қатысушылары үшін арнайы мөлшерлемелерді есептеу әдістемесінде белгіленген деңгейде бекітіледі, немесе-егер мөлшерлемелерді есептеу әдістемесі жаңа қатысушылар үшін міндетті жарналар мөлшерлемесінің деңгейін арнайы белгілемесе СТКЖ – осы сақтандыру сыныбына қатысты мөлшерлемелерді есептеу әдістемесінде белгіленген міндетті жарна мөлшерлемелері диапазонының жоғарғы шегі деңгейінде.
3. СТКЖ-ның жаңа қатысушылары үшін шартты міндеттемелер мөлшерлемелері есептелмейді: СТКЖ-нің жаңа қатысушысы үшін кепілдік берілетін сақтандыру сыныбы бойынша шартты міндеттемелер мөлшерлемесінің мөлшері Директорлар кеңесінің шешімімен осы сақтандыру сыныбына қатысты СТКЖ-ның жаңа қатысушылары үшін арнайы мөлшерлемелерді есептеу әдістемесінде белгіленген деңгейде немесе-егер мөлшерлемелерді есептеу әдістемесі жаңа қатысушылар үшін шартты міндеттемелер мөлшерлемесінің деңгейін арнайы белгілемесе, бекітіледі СТКЖ – осы сақтандыру сыныбына қатысты мөлшерлемелерді есептеу әдістемесінде белгіленген шартты міндеттемелер мөлшерлемелері диапазонының жоғарғы шегі деңгейінде.

16 бап. Қорытынды ережелер

1. Осы Ереже Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтіндіктен қолданылады.
2. Қордың органдары, лауазымды адамдары мен қызметкерлері осы нормалар қордың жарғысында, осы Ережелерде және Қордың басқа да ішкі құжаттарында, қор акционерлерінің жалпы жиналысының, Директорлар кеңесінің және Басқарманың шешімдерінде қаншалықты көрсетілгеніне қарамастан, осы Ережелер қолданысқа енгізілгеннен кейін пайда болған Қазақстан Республикасы заңнамасының нормаларын өз қызметінде басшылыққа алуға міндетті.
3. Реттеу тәртібі осы Ережеде айқындалмаған мәселелер Қазақстан Республикасының заңнамасына, Қордың жарғысына, Қордың ішкі құжаттарына, қор акционерлерінің жалпы жиналысының, Директорлар кеңесінің және Басқарманың шешімдеріне сәйкес шешілуге тиіс.

Міндетті жарналар мен шартты міндеттемелердің мөлшерлемелерін, қосымша жарналардың абсолюттік мөлшерлерін есептеу ережелеріне

1-Қосымша

(Осы қосымша Қордың Директорлар кеңесінің 2021 жылғы 09 желтоқсандағы және 2022 жылғы 04 наурыздағы шешімдерімен өзгертілді)

СТКЖ қатысушыларының қаржылық жағдайын сипаттайтын

КӨРСЕТКІШТЕР ЖИЫНТЫҒЫ

№ р/н	Мөлшерлемелерді есептеу әдістемесінің талаптары	Көрсеткіш	Ескертпелер
А	1	2	3
1	Таза сақтандыру сыйлықақыларының (қайта сақтандырушының үлесін есепке алмағанда) меншікті капиталға (резерв ретінде қабылданатын активтердің мөлшеріне) қатынасы	<p>Толық атауы Есеп айырысу кезеңі үшін кепілдік берілетін сақтандыру сыныбы бойынша СТКЖ қатысушысы есептеген таза сақтандыру сыйлықақылары көлемінің есеп айырысу кезеңінің соңындағы СТКЖ қатысушысының меншікті капиталының мөлшеріне қатынасы</p> <p>Қысқаша атауы Таза сақтандыру сыйлықақыларының меншікті капиталға қатынасы</p>	Егер СТКЖ қатысушысы шетелдік сақтандыру ұйымының филиалы болып табылған жағдайда, СТКЖ қатысушысының меншікті капиталы мөлшерінің орнына оның резерв ретінде қабылданатын активтерінің мөлшері пайдаланылады

№ р/н	Мөлшерлемелерді есептеу әдістемесінің талаптары	Көрсеткіш	Ескертпелер
А	1	2	3
2	Сақтандыру сыйлықақыларының (қайта сақтандырушының үлесін ескере отырып) меншікті капиталға қатынасы (резерв ретінде қабылданатын активтердің мөлшері)	<p>Толық атауы Есеп айырысу кезеңі үшін кепілдік берілетін сақтандыру сыныбы бойынша СТКЖ қатысушысы есептеген жалпы сақтандыру сыйлықақылары көлемінің есеп айырысу кезеңінің соңындағы СТКЖ қатысушысының меншікті капиталының мөлшеріне қатынасы</p> <p>Қысқаша атауы Жалпы сақтандыру сыйлықақыларының меншікті капиталға қатынасы</p>	Егер СТКЖ қатысушысы шетелдік сақтандыру ұйымының филиалы болып табылған жағдайда, СТКЖ қатысушысының меншікті капиталы мөлшерінің орнына оның резерв ретінде қабылданатын активтерінің мөлшері пайдаланылады
3	СТКЖ қатысушысының жиынтық сақтандыру портфеліндегі және жалпы нарықтағы міндетті сақтандырудың кепілдік берілетін түрінің үлесі	<p>Толық атауы Есеп айырысу кезеңі үшін сақтандырудың барлық түрлері мен сыныптары бойынша СТКЖ қатысушысы есептеген жалпы сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлеміндегі кепілдік берілетін сақтандыру сыныбының үлестері (сақтандыру шарттарын бұзуға арналған шығыстарды шегергенде) мен оның осы сақтандыру сыныбы бойынша барлық қатысушылары есеп айырысу кезеңі үшін есептеген жалпы сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлеміндегі үлестерінің арасындағы арақатынас (шығыстарды шегергенде) сақтандыру шарттарын бұзу).</p> <p>Қысқаша атауы Жалпы сақтандыру сыйлықақыларындағы сақтандырудың кепілдік берілетін сыныбының үлестері (сақтандыру шарттарын бұзуға арналған шығыстарды шегергенде) мен сақтандырудың осы сыныбы бойынша нарық үлестерінің арасындағы арақатынас</p>	<p>1. Есеп айырысу кезеңі үшін сақтандырудың барлық түрлері мен сыныптары бойынша СТКЖ қатысушысы есептеген жалпы сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлеміндегі кепілдік берілетін сақтандыру сыныбының үлесі (сақтандыру шарттарын бұзуға арналған шығыстарды шегергенде) есеп айырысу кезеңі үшін осы сақтандыру сыныбы бойынша СТКЖ қатысушысы есептеген және СТКЖ қатысушысы шығыстарының мөлшеріне азайтылған жалпы сақтандыру сыйлықақылары көлемінің қатынасы ретінде пайызбен есептеледі сақтандырудың осы сыныбы бойынша сақтандыру шарттарын бұзудың есептік кезеңінде жалпы сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлеміне, есеп айырысу кезеңі үшін сақтандырудың барлық түрлері мен сыныптары бойынша мгсв қатысушысы есептеген және есептік кезең үшін мгсв қатысушысының сақтандырудың барлық түрлері мен сыныптары бойынша сақтандыру шарттарын бұзуға шығыстарының мөлшеріне азайтылған сомалар;</p> <p>2. Есеп айырысу кезеңі үшін кепілдік берілетін сақтандыру сыныбы бойынша (сақтандыру шарттарын бұзуға арналған шығыстарды шегергенде) СТКЖ қатысушысының барлық қатысушылары есептеген жалпы</p>

№ р/н	Мөлшерлемелерді есептеу әдістемесінің талаптары	Көрсеткіш	Ескертпелер
А	1	2	3
			<p>сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлеміндегі СТКЖ қатысушысының үлесі есеп айырысу кезеңі үшін осы сақтандыру сыныбы бойынша СТКЖ қатысушысы есептеген және сгсв қатысушысының есеп айырысу кезеңі үшін шығыстарының мөлшеріне азайтылған жалпы сақтандыру сыйлықақылары көлемінің қатынасы ретінде пайызбен есептеледі. жалпы сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлеміне қарағанда сақтандырудың осы сыныбы бойынша сақтандыру шарттарын бұзу кезеңі, есеп айырысу кезеңі үшін осы сақтандыру сыныбы бойынша СТКЖ барлық қатысушылары есептеген және осы сақтандыру сыныбы бойынша сақтандыру шарттарын бұзуға СТКЖ барлық қатысушыларының есеп айырысу кезеңі үшін шығыстарының мөлшеріне азайтылған</p>
4	Сақтанушылардың сақтандыру шарттары бойынша берешегінің меншікті капиталға қатынасы (резерв ретінде қабылданатын активтердің мөлшері)	<p>Толық атауы Кепілдік берілетін сақтандыру сыныбы бойынша сақтандыру шарттары бойынша есеп айырысу кезеңінің соңындағы СТКЖ қатысушысының дебиторлық берешегінің жиынтық мөлшерінің есеп айырысу кезеңінің соңындағы СТКЖ қатысушысының меншікті капиталының мөлшеріне қатынасы</p> <p>Қысқаша атауы Сақтанушылардың сақтандыру шарттары бойынша берешегінің меншікті капиталға қатынасы</p>	Егер СТКЖ қатысушысы шетелдік сақтандыру ұйымының филиалы болып табылған жағдайда, СТКЖ қатысушысының меншікті капиталы мөлшерінің орнына оның резерв ретінде қабылданатын активтерінің мөлшері пайдаланылады
5	Төлем қабілеттілігі маржасының жеткіліктілігі нормативінің (Н _{мп}) және жоғары өтімді активтердің жеткіліктілігі нормативінің (Н _{ва}) шамасы	<p>Толық атауы Есеп айырысу кезеңінің соңындағы төлем қабілеттілігі маржасының жеткіліктілігі нормативінің (Н_{мп}) және жоғары өтімді активтердің жеткіліктілігі нормативінің (Н_{ва}) мәндері арасындағы арақатынас</p> <p>Қысқаша атауы Төлем қабілеттілігі маржасының жеткіліктілігі нормативінің (Н_{мп}) және жоғары өтімді активтердің</p>	<p>Төлем қабілеттілігі маржасының жеткіліктілігі (Н_{мп}) және жоғары өтімді активтердің жеткіліктілігі (Н_{ва}) нормативтерінің мәндері Қазақстан Республикасының мынадай нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес есептеледі:</p> <ul style="list-style-type: none"> • (егер СТКЖ қатысушысы шетелдік сақтандыру ұйымының филиалы болып табылмаса) Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актісімен

№ р/н	Мөлшерлемелерді есептеу әдістемесінің талаптары	Көрсеткіш	Ескертпелер
А	1	2	3
		жеткіліктілігі нормативінің (Нвд)мәндері арасындағы арақатынас	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2016 жылғы 26 желтоқсандағы № 304 қаулысымен бекітілген "Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының және сақтандыру тобының пруденциалдық нормативтерін және сақталуға міндетті өзге де нормалар мен лимиттерді есептеудің нормативтік мәндері мен әдістемелері" (3-тарау); және 4) * (егер СТКЖ қатысушысы шетелдік сақтандыру ұйымының филиалы болып табылса) Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актісімен "Қазақстан Республикасының бейрезиденті-сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымы филиалының, Қазақстан Республикасының бейрезиденті-ислам сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымы филиалының пруденциалдық нормативтерін және Қазақстан Республикасының бейрезиденті-исламдық сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымы филиалының пруденциалдық нормативтерін және өзге де сақталуға міндетті нормалар мен лимиттерді есептеу әдістемесі" Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актісімен Қаржы нарығын реттеу мен дамытудың 2021 жылғы 17 ақпандағы № 32 бұйрығына (2-тараудың 1 және 2-параграфтары)
6	Шығындылық коэффициенттері	<p>Толық атауы Есеп айырысу кезеңінің соңында кепілдік берілетін сақтандыру сыныбына келетін СТКЖ қатысушысының меншікті капиталының үлестері мен осы сақтандыру сыныбы бойынша қызметті жүзеге асырудан есепті кезең үшін СТКЖ қатысушысының нақты шығындылығы арасындағы арақатынас</p> <p>Қысқаша атауы Меншікті капиталдағы сақтандырудың кепілдік берілетін сыныбының үлестері мен сақтандырудың</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Көрсеткіш қаржылық жай-күйді сипаттау үшін КҚИ АҚЖМС, ТЖ АҚЖМС, ТМС бойынша қызметті жүзеге асыратын СТКЖ қатысушыларының ғана қолданылады. 2. Егер СТКЖ қатысушысы шетелдік сақтандыру ұйымының филиалы болып табылған жағдайда, СТКЖ қатысушысының меншікті капиталы мөлшерінің орнына оның резерв ретінде қабылданатын активтерінің мөлшері пайдаланылады. 3. Есеп айырысу кезеңінің соңына кепілдік берілген сақтандыру сыныбына келетін СТКЖ қатысушысының

№ р/н	Мөлшерлемелерді есептеу әдістемесінің талаптары	Көрсеткіш	Ескертпелер
А	1	2	3
		осы сыныбы бойынша нақты шығындылық арасындағы арақатынас	<p>меншікті капиталының үлесі мынадай шамалардың туындысы ретінде млн теңгемен есептеледі: * есеп айырысу кезеңінің соңындағы СТКЖ қатысушысының меншікті капиталының мөлшері (млн теңгемен) * осы қосымшаның кестесінің 3-жолына 1-ескертуге сәйкес есеп айырысудың пайызбен емес, бірлік үлесімен жүзеге асырылатындығы есептелетін есеп айырысу кезеңі үшін сақтандырудың барлық түрлері мен сыныптары бойынша СТКЖ қатысушысы есептеген жалпы сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлеміндегі кепілдік берілетін сақтандыру сыныбының үлесі</p> <p>4. Кепілдік берілетін сақтандыру сыныбы бойынша қызметті жүзеге асырудан есепті кезең үшін СТКЖ қатысушысының нақты шығындылығы – "сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының, Қазақстан Республикасының бейрезиденті-сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымы филиалының шығындылығын сипаттайтын коэффициенттерді (шығындылық коэффициенті, шығындар коэффициенті, аралас коэффициент) есептеу Қағидалары" Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актісінің 9-тармағына сәйкес есепті кезең үшін есептелген, сақтандырудың осы түрі бойынша қайта сақтандырушының үлесі есепке алынбай шығындылық коэффициентінің мәні Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2015 жылғы 19 желтоқсандағы № 240 қаулысымен бекітілген</p>

№ р/н	Мөлшерлемелерді есептеу әдістемесінің талаптары	Көрсеткіш	Ескертпелер
А	1	2	3
7	СТКЖ қатысушысының қаржылық тұрақтылығының рейтингтік бағасы	<p>Толық атауы СТКЖ қатысушысының шетел валютасындағы ұзақ мерзімді кредиттік рейтингі немесе оның баламасы</p> <p>Қысқаша атауы СТКЖ қатысушысының кредиттік рейтингі немесе оның аналогы</p>	<p>1. СТКЖ қатысушысының қаржылық жағдайын бағалау мақсатында Қор СТКЖ қатысушысының келесі рейтингтерін мойындайды: * Standard & Poor 's, Fitch Ratings, Moody' s Investors Service халықаралық рейтингтік агенттіктері берген шетел валютасындағы ұзақ мерзімді кредиттік рейтингтер (long-term credit rating; LCR) * A. M. Best Rating Services (АҚШ) рейтингтік агенттігі берген эмитенттің кредиттік рейтингі (Issuer credit rating; ICR) * A. M. Best Rating Services (АҚШ) рейтингтік агенттігі берген сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының қаржылық тұрақтылық рейтингі (Financial strength rating; FSR)</p> <p>2. СТКЖ қатысушысының қаржылық жағдайын бағалау мақсатында Қор міндетті жарналар мен шартты міндеттемелердің мөлшерлемелерін, қосымша жарналардың абсолюттік мөлшерлерін есептеу Ережелеріне 4-қосымшаның 4-матрицасында келтірілген рейтингтік диапазондардың сәйкестік кестесін пайдаланады.</p> <p>3. СТКЖ қатысушысының қаржылық жағдайын бағалау мақсатында Қор міндетті жарналардың жеке мөлшерлемелерін бекіту туралы Директорлар кеңесінің шешімі қабылданған күннің алдындағы соңғы 12 ай ішінде берілген (расталған, өзгертілген) СТКЖ қатысушысының рейтингтерін ғана таниды. СТКЖ -атысушыда әртүрлі рейтингтік агенттіктер берген бірнеше өзекті рейтингтер болған жағдайда, Қор оны берген (растаған, өзгерткен) уақыт бойынша соңғы болып табылатын рейтингті пайдаланады.</p>

№ р/н	Мөлшерлемелерді есептеу әдістемесінің талаптары	Көрсеткіш	Ескертпелер
А	1	2	3
8	Меншікті капиталдың (резерв ретінде қабылданатын активтер мөлшерінің) жиынтық активтерге қатынасы	<p>Толық атауы Есеп айырысу кезеңінің соңындағы СТКЖ қатысушысының меншікті капиталы мөлшерінің есеп айырысу кезеңінің соңындағы СТКЖ қатысушысының барлық активтерінің жиынтық мөлшеріне қатынасы.</p> <p>Қысқаша атауы Меншікті капиталдың жиынтық активтерге қатынасы</p>	Егер СТКЖ қатысушысы шетелдік сақтандыру ұйымының филиалы болып табылған жағдайда, СТКЖ қатысушысының меншікті капиталы мөлшерінің орнына оның резерв ретінде қабылданатын активтерінің мөлшері пайдаланылады

№ р/н	Мөлшерлемелерді есептеу әдістемесінің талаптары	Көрсеткіш	Ескертпелер
А	1	2	3
9	Істі жүргізуге арналған шығыстардың (комиссиялық сыйақылар және әкімшілік шығыстар) сақтандыру сыйлықақыларына қатынасы	<p>Толық атауы Есеп айырысу кезеңі үшін СТКЖ қатысушысы шығыстарының жиынтық мөлшерінің (әкімшілік шығыстардың, төленген комиссиялық сыйақылардың) есеп айырысу кезеңі үшін СТКЖ қатысушысы есептеген жалпы сақтандыру сыйлықтарының көлеміне қатынасы</p> <p>Қысқаша атауы Істерді жүргізуге арналған шығыстардың жалпы сақтандыру сыйлықақыларына қатынасы</p>	<p>1. КҚИ АҚЖМС, ТЖ АҚЖМС, ТМС бойынша қызметті жүзеге асыратын СТКЖ қатысушыларының қаржылық жай-күйін сипаттау үшін есепке алынады: * СТКЖ қатысушысының кепілдік берілген сақтандыру сыныбы бойынша іс жүргізуге арналған шығыстары (әкімшілік шығыстар, төленген комиссиялық сыйақылар) * кепілдік берілетін сақтандыру сыныбы бойынша СТКЖ қатысушысы есептеген жалпы сақтандыру сыйлықақылары</p> <p>2. ҚЖОМС, ЗА бойынша қызметті жүзеге асыратын СТКЖ қатысушыларының қаржылық жағдайын сипаттау үшін мыналар ескеріледі: * СТКЖ қатысушысының сақтандырудың барлық түрлері мен сыныптары бойынша іс жүргізуге арналған шығыстары (әкімшілік шығыстар, төленген комиссиялық сыйақылар) * сақтандырудың барлық түрлері мен сыныптары бойынша СТКЖ қатысушысы есептеген жалпы сақтандыру сыйлықақылары</p>

Көрсеткіштердің қысқаша атаулары міндетті жарналар мен шартты міндеттемелердің мөлшерлемелерін, қосымша жарналардың абсолюттік мөлшерлерін есептеу ережелеріне 2-4-қосымшаларда, сондай-ақ міндетті жарналардың, шартты міндеттемелердің мөлшерлемелерінде көрсетілген қағидаларға сәйкес айқындалған (есептелген, белгіленген, бекітілген) қосымша жарналардың абсолюттік мөлшерлерінде пайдаланылады. Бұдан басқа, Қор міндетті жарналар мен шартты міндеттемелер мөлшерлемелері, қосымша жарналардың абсолюттік мөлшері мәселелері бойынша материалдар мен хат алмасуларда көрсеткіштердің қысқаша атауларын пайдаланады.

Міндетті жарналар мен шартты міндеттемелердің мөлшерлемелерін, қосымша жарналардың абсолюттік мөлшерлерін есептеу ережелеріне

2-Қосымша

(Осы қосымша Қордың Директорлар кеңесінің 2021 жылғы 09 желтоқсандағы және 2022 жылғы 04 наурыздағы шешімдерімен өзгертілді)

КҚИ АҚЖМС, ТЖ АҚЖМС бойынша қызметті жүзеге асыратын СТКЖ қатысушыларының қаржылық жағдайын сипаттайтын көрсеткіштердің келтірілген мәндері

ШӘКІЛІ

№ р/н	Көрсеткіштің қысқаша атауы	Көрсеткіш градациясы	Көрсеткіштің келтірілген мәні
А	1		2
1	Таза сақтандыру сыйлықақыларының меншікті капиталға қатынасы		
1.1	≤ 3:1		1,00
1.2	> 3:1		1,08
2	Жалпы сақтандыру сыйлықақыларының меншікті капиталға қатынасы		
2.1	≤ 7:1		1,00
2.2	> 7:1		1,05
3	Жалпы сақтандыру сыйлықақыларындағы сақтандырудың кепілдік берілетін сыныбының үлестері (сақтандыру шарттарын бұзуға арналған шығыстарды шегергенде) мен сақтандырудың осы сыныбы бойынша нарық үлестерінің арасындағы арақатынас (міндетті жарналар мен шартты міндеттемелер мөлшерлемелерін, қосымша жарналардың абсолюттік мөлшерлерін есептеу Ережелеріне 4-қосымшаның 1.1-матрицасына сәйкес)		
3.1	стандартты		1,00
3.2	орташа		1,08
3.3	жоғары		1,10
4	Сақтанушылардың сақтандыру шарттары бойынша берешегінің меншікті капиталға қатынасы		
4.1	< 30 %		1,00
4.2	≥ 30 %, < 50 %		1,50
4.3	≥ 50 %		2,00

№ р/н	Көрсеткіштің қысқаша атауы Көрсеткіш градациясы	Көрсеткіштің келтірілген мәні
А	1	2
5	Төлем қабілеттілігі маржасының жеткіліктілігі нормативінің (Н_{МП}) және жоғары өтімді активтердің жеткіліктілігі нормативінің (Н_{ВА}) мәндері арасындағы арақатынас (міндетті жарналар мен шартты міндеттемелердің мөлшерлемелерін, қосымша жарналардың абсолюттік мөлшерлерін есептеу Ережелеріне 4–қосымшаның 2 – матрицасына сәйкес-5.1-5.4-жолдар)	
5.1	төмен	1,00
5.2	орташа	1,15
5.3	орта	1,25
5.4	жоғары	1,50
5.5	есеп айырысу кезеңі ішінде төлем қабілеттілігі маржасының жеткіліктілік нормативінің (Н _{МП}) немесе жоғары өтімді активтердің жеткіліктілік нормативінің (Н _{ВА}) мәні 1,0-ден кем болған екі және одан да көп жағдайдың болуы	2,00
6	Меншікті капиталдағы сақтандырудың кепілдік берілетін сыныбының үлестері мен сақтандырудың осы сыныбы бойынша нақты шығындылық арасындағы арақатынас (міндетті жарналар мен шартты міндеттемелер мөлшерлемелерін, қосымша жарналардың абсолюттік мөлшерлерін есептеу Ережелеріне 4-қосымшаның 3.1, немесе 3.2, немесе 3.3-матрицасына сәйкес)	
6.1	төмен	1,00
6.2	орташа	1,08
6.3	жоғары	1,25
7	СТКЖ қатысушысының кредиттік рейтингі немесе оның аналогы (міндетті жарналар мен шартты міндеттемелер мөлшерлемелерін, қосымша жарналардың абсолюттік мөлшерлерін есептеу қағидаларына 4–қосымшаның 4-матрицасына сәйкес; 7.1-7.4-жолдарда Standard & Poor 's халықаралық рейтингтік агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша шетел валютасындағы ұзақ мерзімді кредиттік рейтингтің мәндері келтірілген)	
7.1	≥ BBB-	0,85
7.2	≥ BB-, < BBB-	0,95
7.3	≥ B, < BB-	1,00
7.4	< B	1,05
7.5	кредитный рейтинг отсутствует	1,15
8	Меншікті капиталдың жиынтық активтерге қатынасы	
8.1	≥ 30 %	1,00
8.2	≥ 15 %, < 30 %	1,08
8.3	< 15 %	1,15

9	Істерді жүргізуге арналған шығыстардың жалпы сақтандыру сыйлықтарына қатынасы	
9.1	< 50 %	1,00
9.2	≥ 50 %	1,15

Міндетті жарналар мен шартты міндеттемелердің мөлшерлемелерін, қосымша жарналардың абсолюттік мөлшерлерін есептеу ережелеріне

3-Қосымша

(Осы қосымша Қордың Директорлар кеңесінің 2021 жылғы 09 желтоқсандағы және 2022 жылғы 04 наурыздағы шешімдерімен өзгертілді)

ЗА, ҚЖОМС бойынша қызметті жүзеге асыратын СТКЖ қатысушыларының қаржылық жағдайын сипаттайтын көрсеткіштердің келтірілген мәндері

Ш Ә К І Л І

№ р/н	Көрсеткіштің қысқаша атауы	Көрсеткіш градациясы	Көрсеткіштің келтірілген мәні
А	1		2
1	Жиынтық таза сақтандыру сыйлықақыларының меншікті капиталға қатынасы		
1.1	≤ 4:1		1,00
1.2	> 4:1		1,08
2	Жалпы сақтандыру сыйлықақыларының меншікті капиталға қатынасы		
2.1	≤ 7:1		1,00
2.2	> 7:1		1,05
3	Жалпы сақтандыру сыйлықақыларындағы сақтандырудың кепілдік берілетін сыныбының үлестері (сақтандыру шарттарын бұзуға арналған шығыстарды шегергенде) мен сақтандырудың осы сыныбы бойынша нарық үлестерінің арасындағы арақатынас (міндетті жарналар мен шартты міндеттемелер мөлшерлемелерін, қосымша жарналардың абсолюттік мөлшерлерін есептеу Ережелеріне 4-қосымшаның 1.2-матрицасына сәйкес)		
3.1	стандартты		1,00
3.2	орташа		1,08
3.3	жоғары		1,15
4	Сақтанушылардың сақтандыру шарттары бойынша берешегінің меншікті капиталға қатынасы		
4.1	< 30 %		1,00
4.2	≥ 30 %, < 50 %		1,08
4.3	≥ 50 %		1,15

№ р/н	Көрсеткіштің қысқаша атауы Көрсеткіш градациясы	Көрсеткіштің келтірілген мәні
А	1	2
5	Төлем қабілеттілігі маржасының жеткіліктілігі нормативінің (Н_{МП}) және жоғары өтімді активтердің жеткіліктілігі нормативінің (Н_{ВА}) мәндері арасындағы арақатынас (5.1–5.4 – жолдар-міндетті жарналар мен шартты міндеттемелер мөлшерлемелерін, қосымша жарналардың абсолюттік мөлшерлерін есептеу Ережелеріне 4-қосымшаның 2-матрицасына сәйкес)	
5.1	төмен	1,00
5.2	орташа	1,15
5.3	орта	1,25
5.4	жоғары	1,50
5.5	есеп айырысу кезеңі ішінде төлем қабілеттілігі маржасының жеткіліктілік нормативінің (Н _{МП}) немесе жоғары өтімді активтердің жеткіліктілік нормативінің (Н _{ВА}) мәні 1,0-ден кем болған екі және одан да көп жағдайдың болуы	2,00
6	[Сақталған]	
6.1	[сақталған]	–
6.2	[сақталған]	–
6.3	[сақталған]	–
7	СТКЖ қатысушысының кредиттік рейтингі немесе оның аналогы (міндетті жарналар мен шартты міндеттемелер мөлшерлемелерін, қосымша жарналардың абсолюттік мөлшерлерін есептеу Ережелеріне 4-қосымшаның 4-матрицасына сәйкес; 7.1-7.4-жолдарда Standard & Poor 's халықаралық рейтингтік агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша шетел валютасындағы ұзақ мерзімді кредиттік рейтингтің мәндері келтірілген)	
7.1	≥ BBB-	0,85
7.2	≥ BB-, < BBB-	0,95
7.3	≥ B, < BB-	1,00
7.4	< B	1,05
7.5	кредитный рейтинг отсутствует	1,15
8	Меншікті капиталдың жиынтық активтерге қатынасы	
8.1	≥ 10 %	1,00
8.2	≥ 7 %, < 10 %	1,08
8.3	< 7 %	1,15
9	Істерді жүргізуге арналған шығыстардың жалпы сақтандыру сыйлықақыларына қатынасы	
9.1	< 50 %	1,00
9.2	≥ 50 %	1,08

Міндетті жарналар мен шартты міндеттемелердің мөлшерлемелерін, қосымша жарналардың абсолюттік мөлшерлерін есептеу Ережелеріне

4-Қосымша

(Осы қосымша Қордың Директорлар кеңесінің 2021 жылғы 09 желтоқсандағы және 2022 жылғы 04 наурыздағы шешімдерімен өзгертілді)

СТКЖ қатысушыларының қаржылық жағдайын сипаттайтын көрсеткіштердің келтірілген мәндерін анықтау үшін

МАТРИЦАЛАР

Матрица 1.1. Жалпы сақтандыру сыйлықақыларындағы сақтандырудың кепілдік берілетін сыныбының үлестері (сақтандыру шарттарын бұзуға арналған шығыстарды шегергенде) мен сақтандырудың осы сыныбы бойынша нарық үлестерінің арасындағы арақатынас (КҚИ АҚЖМС, ТЖ АҚЖМС, ТМС бойынша)

№ р/н	Портфельдегі үлес ¹ , %	Нарықтағы үлесі ²			
		≤ 1А ³	> 1А, ≤ 2А	> 2А, ≤ 3А	> 3А
А	1	2	3	4	5
1	< 35	стандартты	стандартты	орташа	жоғары
2	≥ 35, < 70	стандартты	орташа	жоғары	жоғары
3	≥ 70	орташа	жоғары	жоғары	жоғары

Матрица 1.2. Жалпы сақтандыру сыйлықақыларындағы сақтандырудың кепілдік берілетін сыныбының үлестері (сақтандыру шарттарын бұзуға арналған шығыстарды шегергенде) мен сақтандырудың осы сыныбы бойынша нарық үлестерінің арасындағы арақатынас (ҚЖОМС, 3А бойынша)

№ р/н	Портфельдегі үлес ¹ , %	Нарықтағы үлесі ²			
		≤ 1А ³	> 1А, ≤ 4А	> 4А, ≤ 10А	> 10А
А	1	2	3	4	5
1	< 35	стандартты	стандартты	орташа	жоғары
2	≥ 35, < 70	стандартты	орташа	жоғары	жоғары
3	≥ 70	орташа	жоғары	жоғары	жоғары

Ескертпелер.

- Портфельдегі үлес**-есеп айырысу кезеңі үшін сақтандырудың барлық түрлері мен сыныптары бойынша СТКЖ қатысушысы есептеген жалпы сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлеміндегі кепілдік берілген сақтандыру сыныбының үлесі (сақтандыру шарттарын бұзуға арналған шығыстарды шегергенде) (міндетті жарналар мен шартты міндеттемелер мөлшерлемелерін, қосымша жарналардың абсолюттік мөлшерлерін есептеу Ережелеріне 1-қосымшаның 3-жолындағы 1-ескертпені қараңыз).
- Нарықтағы үлес**-есеп айырысу кезеңі үшін кепілдік берілетін сақтандыру сыныбы бойынша (сақтандыру шарттарын бұзуға арналған шығыстарды шегергенде) барлық қатысушылар есептеген жалпы сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлеміндегі СТКЖ қатысушысының үлесі (міндетті жарналар мен шартты міндеттемелер мөлшерлемелерін, қосымша жарналардың абсолюттік мөлшерлерін есептеу Ережелеріне 1-қосымшаның 3-жолындағы 2-ескертпені қараңыз).
- А** - (ағылш. average - "орташа") а көрсеткіші; кепілдік берілетін сақтандыру сыныбы бойынша нарық үлесінің "1 / осы сақтандыру сыныбы бойынша қызметті жүзеге асыратын СТКЖ қатысушыларының саны" ретінде пайызбен есептелетін орташа мәні.

Матрица 2.1 Төлем қабілеттілігі маржасының жеткіліктілігі нормативінің (H_{MP}) және жоғары өтімді активтердің жеткіліктілігі нормативінің (H_{BA}) мәндері арасындағы арақатынас (ҚҚИ АҚЖМС, ТЖ АҚЖМС, ТМС бойынша)

№ р/н	H_{MP}^1	H_{BA}^2			
		$\leq 1,10^3$	$> 1,10, \leq 1,35$	$> 1,35, \leq 1,75$	$> 1,75$
A	1	2	3	4	5
1	$\leq 1,10^3$	жоғары	жоғары	орта	орташа
2	$> 1,10, \leq 1,30$	жоғары	орта	орташа	орташа
3	$> 1,30, \leq 1,70$	орта	орташа	орташа	төмен
4	$> 1,70$	орташа	орташа	төмен	төмен

Матрица 2.2. Төлем қабілеттілігі маржасының жеткіліктілігі нормативінің (H_{MP}) және жоғары өтімді активтердің жеткіліктілігі нормативінің (H_{BA}) мәндері арасындағы арақатынас (ҚЖОМС,ЗА бойынша)

№ р/н	H_{MP}^1	H_{BA}^2			
		$\leq 1,05^3$	$> 1,05, \leq 1,10$	$> 1,10, \leq 1,20$	$> 1,20$
A	1	2	3	4	5
1	$\leq 1,05^3$	жоғары	жоғары	орта	орташа
2	$> 1,05, \leq 1,15$	жоғары	орта	орташа	орташа
3	$> 1,15, \leq 1,35$	орта	орташа	орташа	төмен
4	$> 1,35$	орташа	орташа	төмен	төмен

Ескертпелер.

- H_{MP} – есеп айырысу кезеңінің соңындағы төлем қабілеттілігі маржасының жеткіліктілігі нормативінің (H_{MP}) мәні.
- H_{BA} - есеп айырысу кезеңінің соңындағы жоғары өтімді активтердің жеткіліктілігі нормативінің (H_{BA}) мәні.

3. Матрицадан тыс есеп айырысу кезеңі ішінде СТКЖ қатысушысында төлем қабілеттілігі маржасының жеткіліктілігі нормативінің (ҚМН) немесе жоғары өтімді активтердің жеткіліктілігі нормативінің (ЖАН) мәні 1,0-ден аз болған кезде екі және одан көп жағдай болған жағдай ескеріледі.
4. Төлем қабілеттілігі маржасының жеткіліктілігі (ҚМН) және жоғары өтімді активтердің жеткіліктілігі (НВА) нормативтерінің мәндері міндетті жарналар мен шартты міндеттемелердің мөлшерлемелерін, қосымша жарналардың абсолюттік мөлшерлерін есептеу Ережелеріне 1-қосымшаның 5-жолында көрсетілген Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес есептеледі.

Матрица 3.1. Меншікті капиталдағы КҚИ АҚЖМС ¹ үлесі мен КҚИ АҚЖМС бойынша нақты шығындылық арасындағы арақатынас

№ р/н	Капиталдағы үлесі ² , млн тенге	Нақты шығындылық ³ , %		
		≤ 40	> 40, ≤ 80	> 80
А	1			
1	< 600	орташа	жоғары	жоғары
2	≥ 600, < 1 200	төмен	орташа	жоғары
3	≥ 1 200	төмен	төмен	орташа

Матрица 3.2. ТЖ АҚЖМС¹ -ның меншікті капиталдағы үлесі мен ТЖ АҚЖМС бойынша нақты шығындылық арасындағы ара қатынасы

№ р/н	Капиталдағы үлесі ² , млн тенге	Нақты шығындылық ³ , %		
		≤ 40	> 40, ≤ 80	> 80
A	1			
1	< 50	орташа	жоғары	жоғары
2	≥ 50, < 100	төмен	орташа	жоғары
3	≥ 100	төмен	төмен	орташа

Матрица 3.3. Меншікті капиталдағы ТМС¹ үлесі мен ТМС бойынша нақты шығындылық арасындағы арақатынас

№ п/п	Капиталдағы үлесі ² , млн тенге	Нақты шығындылық ³ , %		
		≤ 40	> 40, ≤ 80	> 80
A	1			
1	< 50	орташа	жоғары	жоғары
2	≥ 50, < 100	төмен	орташа	жоғары
3	≥ 100	төмен	төмен	орташа

Ескертпелер.

- КҚИ АҚЖМС**-көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру.
ТЖ АҚЖМС-тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру.
ТМС-туристі міндетті сақтандыру.
- Капиталдағы үлес**-есеп айырысу кезеңінің соңына кепілдік берілген сақтандыру сыныбына келетін СТКЖ қатысушысының меншікті капиталының үлесі (міндетті жарналар мен шартты міндеттемелер мөлшерлемелерін, қосымша жарналардың абсолюттік мөлшерлерін есептеу Ережелеріне 1-қосымшаның 6-жолындағы 3-ескертпені қараңыз).
- Нақты шығындылық**-кепілдік берілетін сақтандыру сыныбы бойынша қайта сақтандырушының үлесін есепке алмағандағы шығындылық коэффициентінің мәні (міндетті жарналар мен шартты міндеттемелердің мөлшерлемелерін, қосымша жарналардың абсолюттік мөлшерлерін есептеу Ережелеріне 1-қосымшаның 6-жолындағы 4-ескертпені қараңыз).

Матрица 4. Рейтингік диапазондардың сәйкестік кестесі

№ н/р	LCR ¹			A.M. Best ²	
	S&P ²	Fitch ²	Moody's ²	ICR ¹	FSR ¹
A	1	2	3	4	5
1	≥ BBB-	≥ BBB-	≥ Baa3	≥ bbb-	≥ B++
2	≥ BB-, < BBB-	≥ BB-, < BBB-	≥ Ba3, < Baa3	≥ bb-, < bbb-	≥ B-, < B++
3	≥ B-, < BB-	≥ B-, < BB-	≥ B3, < Ba3	≥ b-, < bb-	≥ C+, < B-
4	< B-	< B-	< B3	< b-	< C+

Ескертелер.

- LCR** – (Long-term-credit rating) шетел валютасындағы ұзақ мерзімді кредиттік рейтинг.

ICR – (Issuer credit rating) эмитенттің кредиттік рейтингі.

FSR – (Financial strength rating) сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының қаржылық тұрақтылығының рейтингі.

2. **S&P** –Standard & Poor's халықаралық рейтинг агенттігі.

Fitch –Fitch Ratings халықаралық рейтинг агенттігі.

Moody's –Moody's Investors Service халықаралық рейтинг агенттігі.

A.M. Best –A.M. Best Rating Services (АҚШ) рейтинг агенттігі.